

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : एप्रिल - २०२६

सत्र - २

विषय : तालिकीकरण तात्त्विक (BL24-223/BL25-223)

दिनांक : ३०/०४/२०२६

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)**
१. ISBN याच्यासाठी वापरले जाते?
अ) नियतकालिक क) मासिक
क) पुस्तक ड) दस्तऐवज
 २. सहकारी तालिकीकरणाचा मुख्य फायदा काय आहे?
अ) यामुळे नोंदींचे डुप्लिकेशन वाढते ब) खर्च कमी होतो आणि वेळ वाचतो
क) ग्रंथसूची नोंदींवर प्रवेश मर्यादित होतो ड) फक्त डिजिटल ग्रंथालयांसाठी उपयुक्त आहे
 ३. कॅटलॉग हा शब्द ---- शब्दा पासून बनला आहे.
अ) Catalogue ब) Catalog
क) Katalogus ड) Katalogos
 ४. MARC म्हणजेकाय?
अ) मशीन-अॅक्सेसिबल रिसोर्स कॅटलॉग ब) मशीन-रिडेबल कॅटलॉगिंग
क) मॉडर्न ऑटोमेटेड रेकॉर्ड वर्गीकरण ड) मेटाडेटा आणि रिसोर्स वर्गीकरण
 ५. तालिका पत्राचा प्रमाणित आकार -----
अ) ५ X ३ इंच ब) ५ X ४ इंच
क) १२.५ सेमी X ७.५ सेमी ड) १० X ६ इंच
 ६. वर्गीकृत तालिका (CCC) कोणी तयार केली ?
अ) सी. ए. कटर ब) डॉ. एस.आर. रंगनाथन
क) ब्राउन ड) के. एन. राज
 ७. ग्रंथालयामध्ये प्रामुख्याने तालिकेचा कोणता प्रकार वापरला जातो ?
अ) ग्रंथरूप तालिका ब) चिठ्ठीरूप तालिका
क) गार्डबुक तालिका ड) पत्ररूप तालिका
 ८. Catalogue हा शब्द-----भाषेतून आला आहे.
अ) लॅटिन ब) ग्रीक
क) फ्रेंच ड) अरेबिक
 ९. CCC म्हणजे:
अ) Classified catalogue code ब) Classified classification Code
क) Catalogue Classified code ड) Central Cataloguing Code
 १०. NPAC म्हणजे काय ?
अ) National Program for Archives and Conservation ब) National Programme for Acquisition and Cataloguing
क) National Plan for Academic Cataloguing ड) National Policy on Archival Classification

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)**
१. तालिकेची व्याख्या सांगून, तालिकाकाराची भूमिका स्पष्ट करा.
 २. कोशतालिका आणि वर्गीकृत तालिका यातील फरक स्पष्ट करा.
 ३. विषय तालिकीकरणावर माहिती सांगा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)**
१. मुख्य नोंद म्हणजे काय ? सीसीसी नुसार मुख्य नोंदीच्या खालील नमूद भागांचे वर्णन करा.
शीर्षकविभाग, टिपाविभाग, दाखलअंक विभाग
 २. केंद्रीय तालिकीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे प्रकार सांगा.
 ३. वर्गीकृत तालिका संहितेनुसार केल्या जाणाऱ्या मुख्य नोंदींची रचना स्पष्ट करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)**
१. दाखलनोंदवही
 २. शब्दकुलकोश
 ३. प्रकाशनांतर्गत तालिकीकरण

English Translation
Cataloguing Theory (BL-24-223/BL25-223)

- Q. 1 Choose the correct option (10)**
1. ISBN is used for:

a) Periodical	b) magazine
c) Book	d) document
 2. What is the main advantage of co-operative cataloguing?

a) It increases duplication of records	b) It reduces costs and saves time
c) It restricts access to bibliographic records	d) It is only useful for digital libraries
 3. The word "Catalogue" is derived from the word -----

a) Catalogue	b) Catalog
c) Katalogus	d) Katalogos
 4. What does 'MARC' stand for?

a) Machine-Accessible Resource Catalog	b) Machine-Readable Cataloging
c) Modern Automated Record Classification	d) Metadata and Resource Classification
 5. Standard size for a cataloguing card?

a) 5 x 3 inches	b) 5 x 4 inches
c) 12.5cm x 7.5 cm	d) 10 x 6 inches
 6. Who designed the classified catalogue code (CCC)?

a) C. A. Cutter	b) Dr. S. R. Ranganathan
c) Brown	d) K. N. Raj
 7. Which physical form of catalogue is mostly used by the libraries?

a) Book Catalogue	b) Shelf Catalogue
c) Guard book catalogue	d) Card form
 8. The word "Catalogue" is derived from -----language?

a) Latin	b) Greek
c) French	d) Arabic
 9. CCC stands for---

a) Classified catalogue code	b) Classified classification Code
c) Catalogue Classified code	d) Central Cataloguing Code
 10. NPAC stand for ?

a) National Program for Archives and Conservation	b) National Programme for Acquisition and Cataloguing
c) National Plan for Academic Cataloguing	d) National Policy on Archival Classification

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Define a catalogue. Describe the role of cataloguers.
2. Difference between Dictionary Catalogue and Classified Catalogue
3. State the detail information on subject cataloguing.

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. What is 'Main Entry'? Describe the purpose of the following parts of a Main entry in CCC: Heading Section, Note Section, Accession Number Section.
2. Define by centralized cataloguing & discuss its various types.
3. Explain the structure of main entry prepared according to classified catalogue code.

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. Accession Register
 2. Thesaurus
 3. Cataloguing in publication
-